Dosarul nr. 21r-591/23 (PIGD: 1-22124452-02-21r-01032023)
Judecător: Caragia Veaceslav (Judecătoria Orhei, sediul Central)

D E C I Z I E
În numele Legii
/dispozitiv/

25 septembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

În componenţa:

Preşedintele de şedinţă Igor Mânăscurtă

Judecătorii Oxana Robu și Stelian Teleucă

Cu participarea:

Avocatului Mîrzîncu Aurelia

Examinând în ședință deschisă, în ordine de recurs, recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Oanța Vasile, împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Cauza s-a aflat pe rolul:

- primei instanțe de la data de 23.08.2022 până la data de 07.02.2023;

- instanța de recurs de la data de 01.03.2023 până la data de 25.09.2023.

Procedura de citare legală a fost executată.

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, în conformitate cu art. 447, art. 449 alin.(1) pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei: Igor Mânăscurtă

Judecătorii: Oxana Robu

Stelian Teleucă

Dosarul nr. 21r-591/23 (PIGD: 1-22124452-02-21r-01032023)
Judecător: Caragia Veaceslav (Judecătoria Orhei, sediul Central)

D E C I Z I E
În numele Legii

25 septembrie 2023 mun. Chişinău
Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
În componenţa:
Preşedintele de şedinţă Igor Mânăscurtă
Judecătorii Oxana Robu și Stelian Teleucă
Cu participarea:
Avocatului Mîrzîncu Aurelia

Examinând în ședință deschisă, în ordine de recurs, recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Oanța Vasile, împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Cauza s-a aflat pe rolul:
- primei instanțe de la data de 23.08.2022 până la data de 07.02.2023;
- instanța de recurs de la data de 01.03.2023 până la data de 25.09.2023.
Procedura de citare legală a fost executată.

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

C O N S T A T Ă:

La 23.08.2022, condamnatul Oanța Vasile a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Înaintând prezenta plângere condamnatul Oanța Vasile a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, plângerea condamnatului Oanța Vasile ***** împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 18-Brănești, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO a fost admisă parțial.

S-a constatat faptul că, condamnatul Oanța Vasile *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 18-Brănești, o perioadă de 321 zile, adică de la 23.03.2022 până la data de 07.02.2023, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, pedeapsa condamnatului Oanța Vasile *****, născut la *****, a fost redusă cu 32 (treizeci și două) zile, pentru perioada de 321 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 321 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportună compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Oanța Vasile *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Plângerea condamnatului Oanța Vasile *****, depusă în condițiile art.385 alin. (5) și art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală, împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 18-Brănești, referitoare la condițiile de detenție, pentru perioadele de la 24.04.2018 până la 17.12.2018, de la 18.01.2019 până la 26.03.2021, a fost respinsă ca fiind depusă peste termen.

La 13.02.2023, reprezentantul Penitenciarului nr. 18-Brănești a depus recurs, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 07.02.2023, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Oanța Vasile împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor

Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea recursului, partea recurentă a indicat că, din materiale cauzei rezultă că, condamnatul Oanţa Vasile ***** a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere, împotriva şi a Penitenciarului nr. 18-Brăneşti referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţie, cu reducerea pedepsei. Potrivit raportului prezentat la materialele cauzei, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deţinerea condamnaţilor majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare de tip baracă, care sunt dislocate în 2 zone locative.

În ceea ce ţine de modul şi condiţiile detenţiei în penitenciarele de tip semiînchis, coform pct.167 din HG nr. 583 din 26.05.2006 se specifică că: „In regimurile de deţinere comun şi de resocializare, condamnaţii, în perioada de la stingere până la deşteptare, sunt ţinuţi în încăperi complet izolate, care se încuie. In intervalul de timp de la deşteptare până la stingere, ei se pot deplasa liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administraţia penitenciarului”. Iar în ceea ce ţine de condiţiile în penitenciar de tip închis, coform pct.172 din HG nr.583 din 26.05.2006 prevede că: „În regimul comun de deţinere, condamnaţii, în perioada de la stingere până la deşteptare, sunt ţinuţi în încăperi complet izolate, care se încuie. In intervalul de timp de la deşteptare până la stingere, ei se pot deplasa liber în zona locativă şi în încăperile de uz comun ale secţiei cu regim comun,,. Conform normelor mai sus menţionate diferă în totalment modul şi condiţiile din penitenciarele de tip închis, cu cele prevăzute pentru penitenciarele de tip semiînchis. Astfel, la examinarea plângerii condamnatului Oanţa Vasile *****, judecătorul de instrucţie nu a ţinut cont de faptul că „intervalul de timp de la deşteptare până la stingere, condamnatul s-a deplasat liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administraţia penitenciarului. Conform programului zilei stabilit în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, se propune diverse activităţi în afara camerelor de dormit şi condamnatul Oanţa Vasile *****, a avut acces permanent la o bibliotecă şi la măsuri recreative”.

Menționează faptul că „Curtea observă că, în alte cauze referitoare la lipsa de spaţiu personal în detenţie, a examinat dacă reducerile acestui spaţiu, raportate la minimum impus, erau însoţite de o libertate de mişcare suficientă si de activităţi în afara camerelor adecvate si dacă instituţia era considerată, în general, ca prezentând condiţii decente. Este de menţionat şi faptul că Curtea în acest sens a hotărât că reducerea spaţiului personal al reclamanţilor nu a condus la o încălcare a art.3.

Curtea consideră că prezumţia absolută de încălcare a art.3 care decurge din atribuirea unui spaţiu mai mic de 3 m2 în cameră colectivă nu poate fi, în principiu,

infirmată decât atunci când sunt reunite următoarele condiţii: reducerile de spaţiu personal sunt scurte, ocazionale şi minore; ele sunt însoţite de o libertate de circulaţie în afara camerei suficientă si de activităţi în afara camerei adecvate, iar locul de detenţie prezintă, în general, condiţii decente. Astfel, în cazul în care persoanele private de libertate beneficiază de o libertate de mişcare suficientă şi de activităţi în afara camerei adecvate şi că nu sunt supuşi la alte elemente considerate drept circumstanţe agravante ale unor condiţii generale de detenţie precare, Curtea nu va concluziona încălcarea art.3.

Pentru a stabili ce constituie libertate de mişcare suficientă, Curtea a făcut referire, în hotărârea Ananyev şi alţii, la standardele relevante ale CPT, potrivit cărora toate persoanele private de libertate, fără excepţie, ar trebui să beneficieze de cel puţin o oră de exerciţii fizice pe zi, în aer liber, de preferinţă în cadrul unui program mai amplu de activităţi în afara camerelor, curtea pentru plimbare trebuind să fie rezonabil de spaţioasă şi, în măsura în care este posibil, să ofere adăpost împotriva intemperiilor. Potrivit standardelor internaţionale relevante, persoanele private de libertate trebuie să aibă posibilitatea de a petrece o parte rezonabilă a zilei în afara camerei pentru a practica activităţi de natură variată (muncă, recreare, formare). Numărul de ore pe care persoanele private de libertate le petrec închise în cameră trebuie luate în considerare pentru definirea dimensiunilor adecvate. Din cele de mai sus rezultă că, pentru a stabili dacă măsurile care au ca scop să compenseze faptul că o persoană privată de libertate dispune de un spaţiu personal cu o suprafaţă a podelei mai mică de 3 m^2 în cameră colectivă permit să infirme prezumţia absolută de încălcare a art.3, Curtea ia în considerare factori precum durata şi amploarea restricţiei, gradul de libertate de circulaţie şi activităţile în afara camerei, precum şi caracterul general decent sau nu al condiţiilor de detenţie în unitatea în cauză.

Având în vedere consideraţiile de mai sus, Curtea confirmă faptul că standardul predominant în jurisprudenţa sa, şi anume 3 m^2 de suprafaţă a podelei pentru fiecare persoană privată de libertate în cameră colectivă, este standardul minim aplicabil în temeiul art.3 din Convenţie. CPT consideră că obiectivul ar trebui să fie acela de a se asigura că persoanele private de libertate din instituţiile de arest preventiv să poată să petreacă o parte rezonabilă a zilei (8 ore sau mai mult) în afara camerelor, angajate în activităţi motivante de diferite naturi. Bineînţeles, în ceea ce priveşte unităţile care au persoane private de libertate condamnate, regimurile ar trebui să aibă un nivel mult mai ridicat. Astfel, un program de activităţi satisfăcător (muncă, educaţie şi sport) are o importanţă capitală pentru bunăstarea persoanelor private de libertate, şi aceste activităţi, trebuie să acopere perioada din ziua normală de lucru. Este inacceptabil ca, de exemplu, ca deţinuţii să petreacă între 23 şi 24 de ore în cameră. CPT a indicat faptul că diversele activităţi la care participă persoanele private de libertate trebuie

să îi ţină în afara camerei cel puţin 8 ore pe zi. Curtea consideră că prezumţia absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi: 1) reducerile spaţiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale şi minore; 2) ele sunt însoţite de o libertate de mişcare suficientă în afara camerei şi de activităţi în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituţie care oferă, în general, condiţii de detenţie decente şi nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanţe agravante ale unor condiţii de detenţie precare.

La caz, condamnatul Oanţa Vasile *****, nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei. Articolul 3 CEDO expres prevede: „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradantei Maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă; el depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, consecinţele sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărârea din 13 septembrie 2005). Curtea a considerat tratamentul ca fiind „inuman", deoarece inter alia ecesta a fost premeditat, a fost aplicat ore în şir şi a cauzat fie leziuni corporale, fie suferinţe fizice şi psihice intense. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", deoarece el a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3 (cauza Dougoz c. Greciei).

Cu referire starea sanitară a încăperilor de detenţie, menţionăm că în art.242^1 pct. 5) şi 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligaţiunile deţinuţilor şi anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deţinere, respectarea indicaţiilor medicului, precum, menţinerea curăţeniei în încăperile de detenţie şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deşteptare şi efectuarea curăţeniei în camera de detenţie. Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art.234 alin.(3) din Codul de executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătăţire a condiţiilor de trai şi medico-sanitare de deţinere. Prin urmare, efectuarea, menţinerea şi respectarea curăţeniei în încăperile de detenţie este o obligaţiei imperativă a deţinutului care se deţine în această încăpere.

Condamnatul a fost condamnat la închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar în care condamnaţii se deţin în sectoare de tip „baracă”, inclusiv condamnatul Oanţa Vasile *****, a beneficiat de plimbări zilnice nelimitate. Pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, condamnatul Oanţa Vasile, s-a aflat în regim comun de deţinere. Deţinuţii care sunt amplasaţi la regim comun de detenţie au posibilitatea de a se deplasa pe teritoriul instituţiei în limita stabilită de administraţie.

Însă, de fapt, în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti condamnatul Oanţa Vasile *****, s-a deţinut în condiţiile penitenciarului de tip semiînchis (destinat pentru persoanele condamnate care au săvârşit infracţiuni uşoare, mai puţin grave şi grave). Deţinutul Oanţa Vasile, dispunea de dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului de la deşteptare şi până la stingere (06.00-22.00) dispune de acces nemijlocit la terenurile sportive şi sala de forţă, la biblioteca, la biserica, la Şcoala profesională, la atelierele de muncă, la grădina penitenciarului, la zonele de odihnă. Intr-un final conchidem că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele naţionale şi internaţionale cât şi a practicii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO.

Ţinând cont de tipul penitenciarului, deţinutului Oanţa Vasile *****, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

În partea ce ţine de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 50 (cincizeci) lei, pentru perioada de 1 (una) zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, menţionăm că, potrivit prevederilor art.473^4 alin.(5)„ în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente”.

Astfel, instanţa de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia ”de perioadă rămasă” se referă la partea neexecutată din pedeapsă şi nu la perioada constatată de către instanţă care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 1 (una) zi pentru deţinere în condiţii contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putut fi împărţită la 10, având, astfel o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei,

fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească şi astfel de a prejudicia statul Republicii Moldova.

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, examinând încheierea atacată prin prisma motivelor recursului invocat, audiind părţile, cercetând materialele cauzei, consideră necesar de a respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, urmând a fi menținută, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 472 din Codul de procedură penală, încheierea instanţei privind soluţionarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătoreşti poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titl.II cap.IV secţ. a 2-a §2 din Partea specială.

Potrivit art. 439 alin. (2) din Codul de procedură penală, data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.

În acord cu art. 403 alin. (1) din Codul de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanţa de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit art. 404 alin. (1) din Codul de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât şi la pronunţarea sentinţei şi nu a fost informat despre adoptarea sentinţei, poate declara apel şi peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform art. 448 alin. (1) din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

În conformitate cu dispozițiile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

Conform art. 469 alin. (1) pct. 17^1) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469

alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin. (1) pct. 1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art. 266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

Conform prevederilor art. 473^2 alin. (3) din Codul de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art. 473^4 alin. (3)-(5) din Codul de procedură penală, în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin.(3), preveniţii sunt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.

Din materialele cauzei s-a constatat că, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central nr. 21-512/18 din 16.11.2018, s-a admis demersul Penitenciarului nr. 13-Chișinău privind cumularea sentințelor conform prevederilor art. 84 alin. (4) din Codul penal al RM, în privința condamnatului, Oanța Vasile *****. S-a anulat

lui Oanța Vasile ***** suspendarea condiționată a executării pedepsei dispusă prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr. ***** din 10.04.2017. S-a trimis condamnatul, Oanța Vasile ***** pentru executarea pedepsei cu închisoare stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr. ***** din 10.04.2017 pe un termen de 4 (patru) ani într-un penitenciar de tip semiînchis.

Conform prevederilor art. 84 alin. (4) din Codul penal al RM, la pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr. ***** din 10.04.2017 de 4 (patru) ani închisoare, fără amendă, s-a adăugat pedeapsa stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 1a-1008/17 din 05.10.2017 de 3 (trei) ani închisoare, fără amendă și, prin cumul parțial a pedepselor aplicate s-a stabilit pedeapsă definitivă cu 5 (cinci) ani 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă. Termenul executării pedepsei închisorii lui Oanța Vasile ***** de calculat de la 05.10.2017, cu includerea în acest termen a duratei aflării inculpatului în stare de arest de la 19.05.2016 până la 21.05.2016 și de la 03.04.2017 până la data pronunțării prezentei încheieri – 16.11.2018.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 31.12.2019 s-a redus lui Oanța Vasile ***** cu 3 zile pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ pentru perioada deținerii în locul de siguranță din Penitenciarul nr. 18, Brănești începând cu 18.01.2019 până la 31.12.2019 – total 347 zile, și anume, cu 102 (una sută două) zile.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central nr. 21ji-176/2021 din 25 martie 2021, a fost admisă cererea condamnatului Oanța Vasile *****, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, înaintate în temeiul art. 92 din Codul penal. S-a înlocuit partea neexecutată a pedepsei stabilite condamnatului Oanța Vasile *****, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16.11.2018, care constituie, 1 (unu) ani 2 (două) luni și 27 (douăzeci și șapte) zile închisoare, cu 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Prin decizia Curţii de Apel Chișinău din 16.12.2021, s-a admis recursul Penitenciarului nr. 18 – Brănești, casează încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 25.03.2021, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre prin care respinge cererea condamnatului Oanța Vasile depusă în temeiul art. 92 Cod penal al RM ca neîntemeiată.

Potrivit Raportului prezentat de reprezentantul Penitenciarul nr. 18 - Brănești, Oanța Vasile a fost deținut în Penitenciarul nr.13-Chișinău perioada 18.01.2017-24.04.2018 și de la 17.12.2018 până la 18.01.2019 și în Penitenciarul nr.18-Brănești perioada 24.04.2018-17.12.2018, 18.01.2019–26.03.2021 și de la 23.03.2022-prezent, pe o perioadă totală de 321 zile.

Colegiul penal reține că, prin plângerea înaintată, condamnatul Oanța Vasile, a solicitat reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce

cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în temeiul art.473^2-473^4 din Codul de procedură penală, pentru aflarea sa în detenție în Penitenciarul nr. 18-Brănești.

În cele ce succed, Colegiul penal reține prevederile Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, și anume pct. 464, potrivit căruia fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii, astfel, contrar celor expuse, studiind raportul prezentat de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de fond, corect și-a întemeiat concluzia în baza rapoartelor organizaţiilor naționale și internaţionale ce țin de acest aspect.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

La constatarea condiţiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza *Irlanda c. Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza *Ciorap c. Moldovei*, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza *Kudla c. Poloniei*, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei*, 13 septembrie 2005, § 80).

La caz, Colegiul penal reține că soluția instanței de fond este corectă cu privire la faptul constatării deținerii condamnatului Oanța Vasile în condițiile

contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de vreme ce Curtea Europeană a drepturilor Omului a menționat de nenumărate ori în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că art.3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice.

Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțele și de comportamentul victimei (*cauza Mozerc. Republici Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, parag.117, cauza Rotaru c. Republicii Moldova, 15 februarie 2011, parag.30, cauza Ciorap c. Republici Moldova, 19 iunie 2007, parag.62*).

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că, instanța de fond corect a constatat că, Oanța Vasile a fost deţinut în perioada 23.03.2022 până în prezent (07.02.2023), pe o perioadă totală de 321 zile în Penitenciarul nr. 18-Brănești, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, precum și just a redus pedeapsa condamnatului Oanța Vasile, pentru perioada totală de 321 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 18-Brănești, cu calcularea a unei zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie, astfel încât, termenul pedepsei definitive stabilite lui Oanța Vasile Marin, fiind redus cu 32 (treizeci și două) zile.

Iar cât privește alegațiile recurentului pe marginea perioadei rămase de 1 (una) zi de detenție, calculată în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală (din perioada de 364 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), Colegiul reține că instanța de fond corect a acordat în calitate de despăgubire condamnatului Oanța Vasile 1 (una) unități convenționale ce constituie 50 (cincizeci) lei, și anume o unitate convențională pentru fiecare zi în care a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Subsecvent, Colegiul penal reține că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar argumentele invocate în cererea de recurs precum că, în perioada deţinerii petiţionarului în Penitenciarul nr. 18 - Brănești (23.03.2022 până în prezent), în calitate de condamnat, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 18 – Brănești, au depăşit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În context, Colegiul penal precizează că, la materialele cauzei reprezentantul Penitenciarului nr. 18 – Brănești nu a prezentat careva probe pertinente care ar răsturna prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnatul Oanța Vasile, or în conformitate cu prevederile art. 473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Așadar, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului Oanța Vasile privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, or, încheierea contestată este una justificată și motivată.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

În final, Colegiul penal atestă că recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 din Codul de procedură penală pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, fiind indicat doar dezacordul cu hotărârea contestată, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a cererii de recurs ca fiind nefondată, cu menținerea încheierii în cauză.

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recurentului, în conformitate cu art. 447, art. 449 alin.(1) pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 - Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, împotriva încheierii Judecătoriei

Orhei, sediul Central, din 07.02.2023, ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii contestate.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei: Igor Mânăscurtă

Judecătorii: Oxana Robu

Stelian Teleucă